

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Lakiesitys vähentää kotoutumiskoulutuksen rahoitusta ja lisää työllisyysalueen roolia koulutusten koordinoinnissa ilman lisäresursseja. Tämä heikentää mahdollisuuksia järjestää riittävää opiskelutarjontaa Mikkelin seudulla, jossa koulutustarjonnan varmistaminen on jo nyt haasteellista eri kieliryhmissä ja etäisyydet vaikuttavat järjestämiseen.

Mahdollinen koulutuskapasiteetin väheneminen johtaisi kotoutujien ohjaamiseen korvaaviin palveluihin, mikä kuormittaa Mikkelin seudun työllisyysalueen rajallista budjettia. Tämä vie resursseja yritysyhteistyöltä ja rekrytointipalveluilta.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Valtion säästöt (n. 46,8 M€) pienentävät kuntien ja työllisyysalueen käytettävissä olevaa rahoitusta, vaikka kotoutumisen palvelutarve ei vähene.

Mikkelin seudun työllisyysalue toimii kuntien hyväksymällä ja rajatulla budjetilla, resurssien kohdentaminen kotoutumisen uusiin velvoitteisiin vähentää palvelutasoa muissa palveluissa. Alueen elinvoiman turvaamisen yhtenä perusedellytyksenä on, että työllisyyspalvelujen tietoisuus työvoimavarannosta ja sen palvelutarpeesta on tarkka. Lakiesitys ei anna konkreettisia keinoja tämän tavoitteen toteutumiseen.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Kotoutumisen velvoittavuuden lisääminen kasvattaa työllisyysalueen hallinnollista työtä (seuranta, dokumentointi, työttömyysturvavaikutukset). Kotoutumisen asiakasprosessiin kuuluu kuitenkin myös ohjaksellinen tuki. Lakiesitys vähentää työntekijöiden aikaa yritysyhteistyöstä ja työmarkkina-ohjauksesta. Mikkelin seudulla, jossa väestö vähenee ja työvoimapula on rakenteellista, kotoutujan kotoutumisen epäonnistuminen heikentää yritysten rekrytointikykyä ja koko alueen elinvoimaa tulevaisuudessa.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Arviointi ja kotoutumissuunnitelma yhdistetään yhdeksi raskaammaksi prosessiksi, jonka toteuttaminen vaatii enemmän asiantuntijatyötä. Valtaosa kotoutujista on työikäisiä, joten ehdotettujen muutosten vaikutukset näkyvät erityisesti työllisyyspalvelujen vastuun kasvamisena.

Yksi asiakastapaaminen vie enemmän aikaa ja tämän seurauksena se on pois mahdollisuudesta hoitaa muita asiakkuuksia. Jos kotoutujien kanssa suoritettava asiakastyö kasvaa, niin riskinä on, että työnvälitys- ja yrityspalveluista joudutaan tinkimään. Tämä vaikuttaa suoraan seudun työvoiman saatavuuteen ja yritysten toimintaedellytyksiin.

Muut huomiot

Lakiesitys ei selkeytä vastuurajoja eikä tarjoa mekanismeja kotoutumistehtävien ja kustannusten jakamiseksi.

Riski on, että Mikkelin seudulla kotoutumisen laajat tehtävät ohjautuvat käytännössä työllisyysalueelle ilman, että rahoitus pystytään osoittamaan työllisyysalueelle sen mukaisesti. Kotoutumisen kokonaisvastuun ja siihen liittyvän työllisyyspalvelujen järjestämisvastuun rajapinnan ollessa häilyvä on mahdollista, että kriittisten toimenpiteiden suunnittelu, toteutus ja kehittäminen jäävät vaillinaiseksi. Lakiesitys ei tuo tähän jo todettuun haasteeseen varsinaista ratkaisua.

Patama Hannu

Mikkelin kaupunki - Asiaa ja siihen jätettävää lausuntoa on käsitelty
Mikkelin seudun työllisyyslautakunnan kokouksessa 27.1.2026